

Suomikodin vaiheita

Hilja Jensenille (1912 – 2007) kuuluu kiitos siitä, että ajatus suomalaisesta palvelutalosta Ruotsissa sai alkunsa. Hänen aloitteensa ja sitkeytensä, yhdessä monien tarmokkaiden tukijoiden kanssa, loivat perustan sille, mitä Suomikoti tänä päivänä edustaa: suomen kieltä ja kulttuuria vaaliva, lämmin ja inhimillinen hoito- ja hoivakoti.

Aloitteesta aatteeseen

Vuonna 1980 Hilja teki Tukholman sosiaalidemokraattien vuosikokoukseen aloitteen suomenkielisen palvelutalon perustamisesta. Samalla hän nosti asian esille myös suomalaisessa seurakunnassa, jossa hän oli aktiivisesti mukana.

Hiljan rinnalle liittyi *Alli Urberg*, joka myöhemmin toimi usean vuoden yhdistyksen puheenjohtajana. Yhdessä Alli ja Hilja ryhtyivät määrätietoisesti rakentamaan pohjaa suomalaiselle vanhustentalolle. Lääninhallitukselta saatujen neuvojen myötä he kokoontuivat 6. loka-kuuta 1988 *Lauri Pihlajamaan* kanssa valmistelemaan aatteellisen yhdistyksen perustamista. Päivämäärä jäi historiaan Suomikodin todellisena ensiaskeleena.

Yhdistyksen perustamiskokous järjestettiin 15. tammikuuta 1989 Tukholman suomalaisen seurakunnan tiloissa. Paikalle saapui noin sata innostunutta ruotsin-suomalaista, jotka halusivat olla mukana rakentamassa tätä kaivattua hanketta. Tilaisuuden avasi kirkkoherra *Urpo Kokkonen*, kokouksen puheenjohtajana toimi RSKL:n pääsihteeri *Sulo Huovinen* ja sihteerinä *Helena Kivisaari*. Yhdistyksen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin *Lauri Pihlajamaa* ja nimeksi **Koti Suomalaisille Vanhuksille**.

Ensimmäiset puheenjohtajat, *Lauri Pihlajamaa* ja *Alli Urberg*

Suuret unelmat

Vastaperustettu yhdistys ei tyytynyt vähään – mielessä liiteli suuria ja tulevaisuuteen katsovia ajatuksia. Tulevan palvelutalon toivottiin olevan paikka, jossa arki olisi turvallista, tuttua ja rikasta. Haaveisiin kuuluivat muun muassa:

Sairas- ja hoitokoti, vanhainkoti sekä palvelutalo, jossa olisi sekä yksiöitä että kaksioita, jotta avioparit voisivat asua yhdessä.

Keittiö ja ruokasali, jonne myös talon ulkopuoliset eläkeläiset voisivat tulla yhteisille aterioille.

Voimistelu- tai juhlasali juhlille, näytelmille ja yhteisiin tilaisuuksiin.

Kirjasto ja lukusali, päivän lehtineen ja rauhallisine lukunurkkauksineen.

Askartelu- ja terapiatilat, kioski, kampaamo, parturi, jalkojenhoito ja lääkintävoimisteluun soveltuvat tilat.

Pesutupa kaikkine koneineen.

Kangaspuut, jotka mahdollistaisivat käsillä tekemisen perinteen ylläpitämisen.

Ja tietenkin – **suomalainen sauna pukeutumis- ja vilvoittelutiloineen sekä uima-allas.**

Suomikodin vaiheita jatkuu...

Tilat ja nimi käyttöön

Syksyllä 1993 yhdistys löysi Tukholman läänin maakäräjien kiinteistöyhtiö *Locumin* kautta sopivan rakennuksen: **Sabbatsbergin sairaalan** takana sijaitsevan, 1930-luvun funkistalon, joka oli aiemmin palvellut patologian laitoksena. Vuotta myöhemmin allekirjoitettiin 10-vuotinen vuokrasopimus, ja *Koti Suomalaisille Vanhuksille* -aate sai vihdoin konkreettisen muodon kodissa.

Samoihin aikoihin, vuoden 1994 vuosikokouksessa, järjestettiin talolle nimikilpailu. Seuraavana vuonna nimi oli selvillä: **Suomikoti**, lämmin ja yksinkertainen, *Kerttu Skytten* ehdotus.

Johtokunnan jäsen, arkkitehti *Olavi Soikkanen*, laati yhdessä arkkitehti *Timo Karasalon* kanssa suunnitelman tilojen uudistamiseksi. Suunnitelmat kehittyivät nopeasti todellisuudeksi, ja 18. lokakuuta 1995 taloon muuttivat ensimmäiset asukkaat.

Paikkoja oli aluksi vain 27, mutta pian huomattiin, ettei toiminta voisi pitkällä aikavälillä nojata näin pieneen asukasmäärään. Niinpä laajennus käynnistettiin, ja marraskuussa 1997 avattiin 18 uutta paikkaa.

Hilja ja Alli avajaisissa

Talvella 2001–2002 aloitettiin uusi keskustelu tiloista, koska vuokrasopimus menisi umpeen vuonna 2004. Koska yhdistyksen päämäärä oli päästä hyvien kulkuyhteyksien päähän keskustasta, hyväksyttiin lopulta kunnan ehdotus muuttaa nykyisiin tiloihin Sturebyhyn. Tähän tehtiin peruskorjaus ja rakennukset mukautettiin yhdistyksen tarpeisiin, niin että saataisiin vihdoinkin mm. kunnan sauna. Johtokunnan varapuheenjohtaja *Pekka Lindblom* otti vastuun suunnitelmien toteuttamisesta.

Pekka Lindblom

Tukholman kunta halusi kuitenkin aloittaa rakennustyöt Sabbatsbergissä ennen vuokrasopimuksen päättymistä, joten toiminta jouduttiin väliaikaisesti siirtämään Brommaan, Beckombergan entisen mielisairaalan tiloihin. Marraskuun 2006 lopussa päästiin muuttamaan Sturebyn nykyisiin tiloihin. Avajaisjuhlat pidettiin huhtikuussa 2007.

Suomikoti-nimi rekisteröitiin vuonna 2011. *Pentti V. Lehto* piirsi yhdistykselle logon:

Talous

Kun yhdistys aloitti toimintansa ja taloa ryhdyttiin suunnittelemaan, oli varojen hankkiminen johtokunnan tärkein tehtävä. Rahaa haettiin Suomen ja Ruotsin valtioilta, eri järjestöiltä ja säätiöiltä. Tukea saatiin Tukholman kunnalta ja maakäräjiltä. Kumpikaan valtio ei antanut rahallista tukea, mutta yhdistys sai monia lahjoituksia yksityishenkilöiltä. Suomalainen seurakunta oli vuonna 1980 päättänyt lahjoittaa 600 000 kruunua toiminnan aloittamiseen. Vuonna 1995 seurakunnan taloudellinen tilanne oli kuitenkin muuttunut ratkaisevasti ja seurakunta päätti lahjoittaa yhdistykselle 50 000 kruunua.

Kun asukkaat vuonna 1995 muuttivat taloon Sabbatsbergissä, oli pula kaikesta ja johtokunta sai kääntyä suomalaisten yritysten puoleen saadakseen käyttötavaraa. Varoja kerättiin mm. tanssien järjestämisellä. Yhdistys sai myös periä Skogåsista pienen huoneiston, joka myytiin ja kassaan tuli täytettä 105 000 kruunua.

Talous huononi ratkaisevasti vuonna 1999. Vasta vuonna 2003 voitiin todeta, että talous oli kunnossa. Suuri kunnia tästä kuuluu *Vuokko Aspfors Toivoselle*, joka toimi ansiokkaasti talouden saamiseksi vakaalle pohjalle.

Vuokko Aspfors Toivonen

Suomikodin vaiheita jatkuu...

Toiminta

Suomikoti oli ensimmäinen suomenkielinen vanhusten asunto Ruotsissa, ja se on edelleen maan ainoa suomenkielinen hoito- ja hoivakoti. Vaikka suomalaisia osastoja on nykyisin joissakin kunnissa, Suomikodin ainutlaatuisuus ja sen tarjoama suomenkielinen ympäristö on herättänyt kiinnostusta alusta lähtien. Vierailijoita käy yhä runsaasti ja erityisesti suomalaisille hoitoalan ammattilaisille Suomikoti on suosittu tutustumiskohde.

Alkuvuosina Tukholman suomalaisen seuran eläkeläisyhdistys **Ikinuoret** ja Tukholman suomalainen seurakunta ylläpitivät ystäväpalvelua ja suomalaisille eläkeläisille tarjottiin myös päivätoimintaa. Nykytilanteessa nämä palvelut vaatisivat kuitenkin niin paljon resursseja, että niitä ei ole mahdollista ylläpitää varsinaisen hoivatyön rinnalla.

Suomikoti nykypäivänä

Näiden kolmen vuosikymmenen aikana Suomikodin rutineja ja organisaatiota on kehitetty jatkuvasti. Viranomaisten vaatimukset dokumentoinnin osalta ovat kasvaneet, mutta toisaalta tietotekniikan nopea kehitys on mahdollistanut toiminnan modernisoinnin. Kaiken kehityksen tavoitteena on ollut hoidon laadun jatkuva parantaminen. Henkilökunnan osaamiseen on panostettu vuosittaisilla kehityspäivillä, erityisillä projekteilla ja koulutuksilla.

ainoa suomenkielinen Silvia-sertifioitu hoivakoti.

Vuonna 2022 Suomikoti sai Silvia-sertifioinnin. *Kuningatar Silvian* perustama *Stiftelsen Silviahemmet* on koulutussäätiö, joka toimii dementiahoidon parantamiseksi ja asukkaiden elämänlaadun kohottamiseksi. Suomikoti on Ruotsin

Ruokailu on keskeinen osa päivän rytmiä ja siihen liittyviä käytäntöjä on kehitetty huolella. Suomikodissa keitetään aina omat perunat, ja ateriat koostetaan taloon hankituista ruoista. Tarjolla on tuttuja suomalaisia ja ruotsalaisia perinneruokia sekä kansainvälisiä erikoisuuksia, jotka elävöittävät makuelämyksiä.

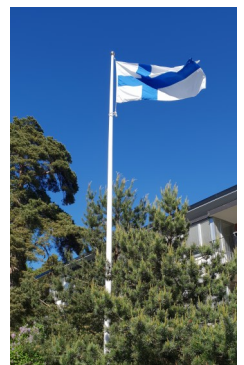
Asukkaiden hoitoa tukee joukko eri alojen ammattilaisia:

- Geriatriseen hoitoon erikoistunut lääkäri,
- Toimintaterapeutti tukee arjen toimintakykyä,
- Fysioterapeutti huolehtii fyysisestä hyvinvoinnista,
- Hampaiden ja jalkojen hoitajia, joista asukas voi valita mieleisensä.

Asukkaille järjestetään runsaasti aktiviteetteja: karaokea, musiikkia, tansseja, kahvilatoimintaa, yhteislau-lua, saunomista ja suomalaisia tuotteita myyvä koti-kioski.

Kaikki vuoden merkkipäivät huomioidaan ja juhlapäivät vietetään yhteisesti. Kesäisin talon puutarhalla on erityisen tärkeä rooli: Kahvila siirtyy ulos, ja korotetut kasvualustat mahdollistavat osallistumisen puutarhanhoitoon myös pyörätuolista käsin.

Suomikodin vaiheita jatkuu...

Pandemian vuodet 2020–2023 toivat haasteita, mutta niiden ratkaiseminen vahvasti lopulta toimintaa. Kokeemukset lisäsivät henkilökunnan valmiutta kohdata vaikeita tilanteita ja toivat arvokkaita oppeja hoidon kehittämiseen.

Suomikodin toiminnanjohtajat

Maja-Lisa Castenhag 1997—1998

Anette Silverörn 1998—1999

Ritva Alrenius 2000—2003

Katriina Åberg 2003—2012

Virpi Johansson 2012—2017

Marko Pihlaja 2017—2018

Tuija Niemonen, vt, 2018

Marja-Leena Sundström, vt, 2019

Marjo Kantola 2019—

Henkilökunta

Yhdistys sai ensimmäisen työntekijänsä, kun vuonna 1992 Tukholman sosiaalilautakunta myönsi 350 000 kruunun rahoituksen projektityöhön. Näillä varoilla palkattiin *Sirkka-Liisa Ekman* projektisihteeriksi. Kun tilakysymys ratkaistiin huhtikuussa 1995, käynnistettiin henkilökunnan rekrytointi. Alkuvaiheessa toiminnanjohtajan lisäksi talossa työskenteli seitsemän sairaanhoitajaa, neljätoista apuhoitajaa sekä keittiöhenkilökunta.

Vuonna 1999 yhdistys liittyi työnantajaliitto *Ideaan* ja vuodesta 2008 alkaen on ollut *Almegan* jäsen. Tällä hetkellä palkkalistoilla on 48 henkilöä, sairaanhoitajat, lähihoitajat, terapeutit, vahtimestari ja osa-aikatyöntekijät mukaan lukien. Kaikki vakituiset työntekijät ovat kaksikielisiä, mikä varmistaa, että asukkaat voivat kohdata arjen tilanteet omalla kielellään ja tuntea olonsa turvalliseksi.

Marjo Kantola

Taina Andreev

Taija Sayegh

Yhdistys

Suomikoti on ainutlaatuinen vanhusten hoidon ja hoivan järjestäjänä, koska sen omistaa aatteellinen yhdistys. Yhdistyksen korkein päättävä elin on keväinen vuosikokous, jossa jäsenet päättävät tulevasta toiminnasta ja taloudesta. Koko talouden ylijäämä käytetään toiminnan kehittämiseen. Johtokunta vastaa vuosikokoukselle toiminnasta ja taloudesta. Jäsenmäärä on parhaimmillaan ollut noin 150, johon pyritään jälleen, sillä aktiiviset jäsenet ovat tärkeä osa yhdistyksen elinvoimaa.

Tiedotus

Lokakuussa 1998 päätettiin perustaa lehti, **Suomikodin Sanomat**, joka ilmestyi neljä kertaa vuodessa. Lehti lakkautettiin vuonna 2020, minkä jälkeen jäsenet saavat samannimisen tiedotuslehtisen elektronisesti, yhä neljästi vuodessa.

Tiedotusta kuntiin on pyritty lisäämään eri yhteyksissä, muun muassa kutsumalla kuntien avuntarpeenarvioijat tutustumaan Suomikodin toimintaan.

Suomikodilla on oma verkkosivusto suomikoti.se.

Suomikoti-yhdistyksen puheenjohtajat

Lauri Pihlajamaa 1989

Alli Urberg 1989—1996

Matti J Korhonen 1997—1999

Anssi Pajuvirta 2000

Jussi Böök 2001—2008

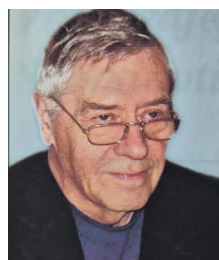
Marja-Liisa Sairanen 2009—2015

Liisa Sihvo Murstam 2015—2017

Jarmo Kovanen 2017—

Jarmo Kovanen

Jussi Böök

Marja-Liisa Sairanen

Liisa Sihvo Murstam

Tekstin on Paula Ehrnebon v. 2015 kirjoittamasta historiikista mukaellut Outi Frisk ja ChatGPT. Vanhat henkilökuvat ovat Suomikodin Sanomista, muut kuvat Taina Andréevilta.